

Анотації курсів для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта та Організація виховної роботи

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Навчальний курс передбачає ознайомлення студентів зі предметом, методологічними принципами, понятійно-категоріальним апаратом, структурою сучасної психологічної науки, поняттями культурно-історичного підходу до формування людської психіки, діяльнісного підходу, з основними психічними процесами та індивідуально-психологічними особливостями особистості. На заняттях студенти мають опанувати категоріально-понятійний апарат загальної психології, оволодіти навичками самостійної роботи з підручниками, першоджерелами та довідковою літературою з психології.

Основними розділами курсу є предмет та методи загальної психології; рівні розвитку психіки; особистість в діяльності та колективі (діяльність, мовлення та спілкування, група та колектив, особистість); пізнавальна функція психіки (відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява, увага); регулятивна та інструментальна функції психіки (почуття та емоції, природа та сутність вольової регуляції, темперамент, характер, здібності).

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта та Організація виховної роботи (на основі ОКР "Молодший спеціаліст")

ВІКОВА ТА ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Мета курсу – усвідомлення значущості знань про віковий розвиток особистості та можливість їх застосування в умовах організованого навчально-виховного процесу; формування у студентів діалектичного підходу до розуміння психіки конкретного учня; озброєння ефективними засобами керування процесом становлення особистості і розвитку психіки на різних вікових етапах.

Курс носить інтегрований характер та складається з двох частин:

Основні розділи вікової психології: Дослідження закономірностей психічного розвитку на різних етапах її індивідуального життя (онтогенезу) як предмет вікової психології. Методи вікової психології. Психічний розвиток, основні концепції психічного розвитку, його умови та періодизація.

Психологічна характеристика особливостей психічного розвитку в ранньому дитинстві, дошкільному, молодшому шкільному, середньому шкільному (підлітковому) та старшому шкільному (юнацькому) віці. Розвиток пізнавальних процесів. Формування моральних якостей,

самосвідомості, внутрішньої позиції, соціальної активності в різні вікові періоди. Психологія дорослої людини та особливості психології старості.

Основні розділи педагогічної психології: предмет, методи, завдання педагогічної психології; психологія навчання; психологія учіння та навчальної діяльності; психологія виховання; психологія особистості вчителя та педагогічної діяльності.

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта та Психологія (практична психологія)

ВІКОВА ТА ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Мета курсу полягає в: усвідомленні значущості знань про віковий розвиток особистості та можливості їх застосування в умовах освітнього процесу; формуванні у студентів діалектичного підходу до розуміння становлення психіки особистості; озброєнні ефективними засобами керування процесом становлення особистості і розвитку психіки на різних етапах онтогенетичного розвитку особистості. Курс носить інтегрований характер та складається з двох частин: вікової та педагогічної психології.

Основні розділи вікової психології: загальні питання вікової психології (предмет, завдання, основні методологічні принципи, методи вікової психології); психічний розвиток, основні концепції психічного розвитку, його умови та вікова періодизація; психологія дитинства (психологічна характеристика особливостей психічного розвитку немовлят, дітей раннього віку, дошкільників та молодших школярів); психологія дорослішання та дорослості (психологія підлітків та юнацтва). Поруч із розвитком пізнавальних психічних процесів, розглядається своєрідність формування особистості в різні вікові періоди (особливості становлення моральних якостей, самосвідомості, внутрішньої позиції, соціальної активності особистості).

Основні розділи педагогічної психології: предмет, завдання, структура та методи педагогічної психології; психологія навчання; психологія учіння та навчальної діяльності; психологія виховання; психологія особистості вчителя та педагогічної діяльності.

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Програма курсу передбачає вивчення сутності, змісту, будови методів виявлення та виміру індивідуально-психологічних особливостей особистості та соціально-психологічних особливостей групи. У результаті вивчення дисципліни студенти опановують діагностичні засоби дослідження різних пізнавальних процесів, властивостей особистості, її мотиваційної та емоційної сфери, міжособистісних стосунків тощо.

Мета викладання психодіагностики як навчальної дисципліни полягає у підготовці майбутнього спеціаліста-психолога до здійснення психодіагностичної роботи з метою моніторингу розвитку особистості. Програма курсу спрямована на формування у студентів теоретичних **знань** щодо змісту психодіагностики як науки, особливостей будови та використання діагностичного інструментарію. Студент здобуває практичні **уміння** проводити діагностичне обстеження психіки клієнтів на різних вікових етапах, розробляти психодіагностичні комплекси, користуватися апробованими і стандартизованими діагностичними методиками, а також самостійно конструювати потрібні малоформалізовані діагностичні засоби.

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Мета курсу полягає в ознайомленні майбутніх практичних психологів з основними етапами розвитку психології як науки, у розкритті сутності основних напрямків зарубіжної та вітчизняної психології.

Програма курсу включає такі розділи: Історія психології, її предмет і завдання. Принципи, методи і джерела історії психології. Розвиток психологічних уявлень в період Античності та Середньовіччя. Проблеми психології у період Нового часу та епоху Просвітництва. Природничо-наукові передумови виникнення психології як самостійної науки. Експериментальний період розвитку психології XIX – XX століття. Психоаналіз З.Фрейда. Аналітична психологія К.Юнга. Індивідуальна психологія і психотерапія А.Адлера. Соціокультурна теорія особистості К. Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е.Фромма. Его-психологія Е.Еріксона. Психосинтез. Біхевіоризм, необіхевіоризм, соціальний біхевіоризм. Гештальтпсихологія та гештальттерапія. Гуманістична психологія. Логотерапія. Когнітивна психологія та психотерапія. Генетична психологія. Трансактний аналіз. Нейролінгвістичне програмування. Позитивна психотерапія. Внесок Л.Виготського, С.Рубінштейна, О.Леонтьєва, П.Гальперіна, Д.Ельконіна, Г.Костюка у розвиток вітчизняної психології. Історія виникнення та становлення зарубіжних та вітчизняних психологічних служб.

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта та Психологія (практична психологія) (на основі ОКР "Молодший спеціаліст")

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Програма курсу передбачає вивчення сутності, змісту, будови методів виявлення та виміру індивідуально-психологічних особливостей особистості та соціально-психологічних особливостей групи. У результаті вивчення дисципліни студенти опановують діагностичні засоби дослідження різних пізнавальних процесів, властивостей особистості, її мотиваційної та емоційної сфери, міжособистісних стосунків тощо.

Мета викладання психодіагностики як навчальної дисципліни полягає у підготовці майбутнього спеціаліста-психолога до здійснення психодіагностичної роботи з метою моніторингу розвитку особистості. Програма курсу спрямована на формування у студентів теоретичних **знань** щодо змісту психодіагностики як науки, особливостей будови та використання діагностичного інструментарію. Студент здобуває практичні **уміння** проводити діагностичне обстеження психіки клієнтів на різних вікових етапах, розробляти психодіагностичні комплекси, користуватися апробованими і стандартизованими діагностичними методиками, а також самостійно конструювати потрібні малоформалізовані діагностичні засоби.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

- здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;
- здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження;
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Мета вивчення дисципліни полягає в ознайомленні студентів з основами психокорекції як напрямом психологічної допомоги; оволодінні знаннями, уміннями і навичками здійснення психокорекційної роботи; засвоєнні і відпрацюванні комплексу способів і прийомів психокорекції в умовах індивідуальної та групової роботи.

Зміст дисципліни включає теоретичні підходи та напрями психокорекційної роботи. Зміст і види психокорекції. Принципи і методи корекційної роботи. Механізми психокорекційного впливу. Етапи психокорекції. Особливості індивідуальної та групової психокорекційної роботи. Специфіка проведення психологічної корекції пізнавальної сфери, особистісного розвитку, міжособистісних стосунків у різному віці. Методи поведінкової корекції. Метод систематичної десенсибілізації. Імерсійні методи: повені, імплізії, парадоксальної інтенції. «Жетонний» метод. Морітатерапія. Холдінг. Імагометод. Психогімнастика. Психодрама.

Корекційно-розвивальні програми, вимоги до їх побудови. Методичний аналіз психокорекційного заняття. Протоколювання процесів групової взаємодії. Види психокорекційних груп. Структурована рефлексія проведеної роботи. Індивідуальна консультативно-корекційна робота. Проблема визначення ефективності проведеної корекційно-розвивальної роботи.

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Мета курсу полягає в ознайомленні майбутніх практичних психологів з основними етапами розвитку психології як науки, у розкритті сутності основних напрямків зарубіжної та вітчизняної психології.

Програма курсу включає такі розділи: Історія психології, її предмет і завдання. Принципи, методи і джерела історії психології. Розвиток психологічних уявлень в період Античності та Середньовіччя. Проблеми психології у період Нового часу та епоху Просвітництва. Природничо-наукові передумови виникнення психології як самостійної науки. Експериментальний період розвитку психології XIX – XX століття. Психоаналіз З.Фрейда. Аналітична психологія К.Юнга. Індивідуальна психологія і психотерапія А.Адлера. Соціокультурна теорія особистості К. Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е.Фромма. Его-психологія Е.Еріксона. Психосинтез. Бейхевіоризм, необейхевіоризм, соціальний бейхевіоризм. Гештальтпсихологія та гештальттерапія. Гуманістична психологія. Логотерапія. Когнітивна психологія та психотерапія. Генетична психологія. Трансактний аналіз. Нейролінгвістичне програмування. Позитивна психотерапія. Внесок Л.Виготського, С.Рубінштейна, О.Леонтьєва, П.Гальперіна, Д.Ельконіна, Г.Костюка у розвиток вітчизняної психології. Історія виникнення та становлення зарубіжних та вітчизняних психологічних служб.

ПРАКТИКУМ З ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Основна мета навчального курсу – ознайомлення студентів з технологіями психокорекційної діяльності та практичне оволодіння знаннями, уміннями і навичками психологічної допомоги клієнтам; засвоєння і відпрацювання комплексу способів і прийомів психокорекції в умовах індивідуальної та групової роботи. Курс вивчається студентами протягом кількох років навчання, кожна частина – в окремому семестрі, 7 – 10 навчальних днів.

Завдання вивчення дисципліни: оволодіти вмінням складання корекційно-розвивальних програм; підготовка згідно вимог необхідних для проведення занять стимульних та наочних матеріалів; оволодіти навичками проведення індивідуальної та групової корекційно-розвивальної роботи.

Заняття з практикуму відбуваються у формі тренінгу, який містить інтерактивні методи роботи тривалістю 6-8 годин у малих групах. До змісту практикуму входять розділи, які стосуються психокорекції міжособистісних стосунків у групі, психокорекції когнітивних функцій, психокорекції особистісної сфери. Студенти здобувають досвід групової взаємодії, практики роботи у Т-групах.